

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

π. Διοίκησης Κοινωνικών και Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και
Οργανώσεων

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:
**«Η παράνομη διακίνηση προσώπων στην Ελλάδα 2015-2017
(Trafficking)»**

ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ ΔΕΜΙΡΤΖΟΓΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ
A.M. 14456

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2019

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόβλημα.....	4
Ο σκοπός της πτυχιακής εργασίας.....	5
Διασαφήνιση ορισμών του φαινομένου.....	6

ΜΕΡΟΣ Α: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ TRAFFICKING

Ιστορική αναδρομή.....	8
Ορισμός του trafficking.....	9
Μορφές και αίτια του trafficking.....	11
Συνέπειες του trafficking.....	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ TRAFFICKING

Τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	14
Καταστρατήγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα θύματα του trafficking.....	14
Εντοπισμός και στήριξη των θυμάτων trafficking.....	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΟΥ

Τα χαρακτηριστικά του σωματέμπορου.....	17
Οι τεχνικές δράσης του σωματέμπορου.....	18
Μέθοδοι προσέγγισης των γυναικών στην πορνεία.....	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ TRAFFICKING ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εικόνα του trafficking στην Ευρώπη.....	21
Η εικόνα του trafficking στην Ελλάδα.....	22
Παρουσίαση του φαινομένου του trafficking στην Ελλάδα την χρονική περίοδο 2015-2017.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ TRAFFICKING

Δράσεις πρόληψης και καταπολέμησης του trafficking.....	27
Φορείς του trafficking στην Ελλάδα.....	29

<u>ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	35
---	----

<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	37
----------------------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόβλημα

Η παράνομη εμπορία και διακίνηση γυναικών αποτελεί ένα φαινόμενο πολυσύνθετο, το οποίο εμφανίζεται ολοένα και συχνότερα. Έπειτα, η διεύρυνσή του διευκολύνεται από την παγκοσμιοποίηση και τις σύγχρονες τεχνολογίες. Πρόκειται για φαινόμενο το οποίο δεν αφορά μόνο τη χώρα μας, καθώς δεν θίγει κάποια μεμονωμένα πρόσωπα, αλλά πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, το οποίο εντάσσεται σε μία σύγχρονη μορφή δουλείας και έχει τη μορφή ενός διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, παρουσιάζοντας εκτεταμένες επιπτώσεις στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό ιστό όλων των κοινωνιών.

Είναι γεγονός ότι η εμπορία γυναικών αφορά μία πολύ κερδοφόρα επιχείρηση. Αυτή η παράνομη διακίνηση λοιπόν και το γρήγορο κέρδος που αποφέρει, περιλαμβάνει δύο βασικούς παράγοντες. Ο πρώτος αφορά φυσικά τις γυναίκες – θύματα και ο δεύτερος έχει αντίκτυπο στους πελάτες, δηλαδή τους χρήστες – καταναλωτές των σεξουαλικών υπηρεσιών. Οι πελάτες αυτών των υπηρεσιών αποτελούν τον παράγοντα εκείνο, που αναπαράγει και διαιωνίζει το φαινόμενο του trafficking. Βέβαια, όλα αυτά καταδεικνύονται σε συνδυασμό με τις κοινωνικές αξίες, τους θεσμούς, τις θέσεις και τις προκαταλήψεις, που δυσχεράνουν την όλη κατάσταση.

Η προώθηση των γυναικών στην εξαναγκαστική πορνεία επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους και μέσα. Κάποια από τα πιο συνήθη είναι η παραπλάνηση, η εξαπάτηση, η απαγωγή, ενώ το κυριότερο από όλα είναι οι έντονοι ξυλοδαρμοί, βιασμοί και ψυχοσυναισθηματική βία που υφίστανται οι γυναίκες. Παράλληλα, δεν εκλείπουν οι εκφοβισμοί και οι εθισμοί στις ναρκωτικές ουσίες.

Για όλους τους παραπάνω λόγους λοιπόν, η προσέγγιση του προβλήματος, ο σχεδιασμός της πολιτικής που χρειάζεται για την αντιμετώπισή του και η υλοποίηση ανάλογων δράσεων, τόσο για την καταπολέμησή του, όσο και για την στήριξη και αρωγή των θυμάτων, πρέπει να έχει αντίκρισμα σε εθνικό, αλλά και διεθνές επίπεδο.

Η εμπορία και διακίνηση είναι ένα πολυδιάστατο και σύνθετο πρόβλημα, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το δικαίωμα στην ελευθερία και την ισότητα, με το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και ασφαλώς αφορά και το δικαίωμα στο σεβασμό της ανθρώπινης αξίας.

Ο σκοπός της πτυχιακής εργασίας

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αφορά το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης προσώπων στην Ελλάδα, όπου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει καθιερωθεί ως όρος “trafficking”. Το φαινόμενο αυτό, αποτελεί σύγχρονη μορφή δουλείας και συνδέεται με τη φτώχεια και τις οικονομικές ανισότητες που υπάρχουν στον κόσμο. Συμβάλλει στην κατανόηση ζητημάτων που αντιμετωπίζουμε, όπως η εξουσία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δικαιοσύνη. Η εμπορία ανθρώπων αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με πολλές επιπτώσεις, με αποτέλεσμα να έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις.

Στόχος λοιπόν, της εργασίας αυτής είναι η κατάδειξη του φαινομένου trafficking στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η εργασία χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, θα εμβαθύνουμε στην έννοια της διακίνησης προσώπων, ξεκινώντας από μια ιστορική αναδρομή. Στη συνέχεια, αναφέρονται οι μορφές και τα αίτια του φαινομένου, καθώς και οι συνέπειες του.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στα θύματα της διακίνησης. Αρχικά, επισημαίνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων και εν συνεχεία εξετάζεται ο εντοπισμός και η στήριξή τους. Στο τρίτο κεφάλαιο, γίνεται η παρουσίαση των χαρακτηριστικών και των τεχνικών που χρησιμοποιούν αυτοί που υποκινούν το συγκεκριμένο κύκλωμα, δηλαδή οι σωματέμποροι, καθώς και οι μέθοδοι προσέγγισης των γυναικών στην πορνεία.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται η παρουσίαση του φαινομένου της παράνομης διακίνησης γενικότερα στην Ευρώπη, αλλά και πιο συγκεκριμένα μέσα στον ελλαδικό χώρο. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης θα παρουσιάσουμε τους φορείς και τις υπηρεσίες που υπάρχουν στην Ελλάδα και προσφέρουν σημαντική βοήθεια για την αντιμετώπιση της διακίνησης προσώπων, ενώ ταυτόχρονα βοηθούν και τα ίδια τα θύματα του trafficking.

Σεβασμό και ιδιαίτερες ευχαριστίες, οφείλω στον καθηγητή μου, κύριο Τσουραμάνη Χρήστο, για την πολύτιμη βοήθειά του και τον χρόνο που αφιέρωσε για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας. Τον ευχαριστώ ιδιαίτερα, για όσα με δίδαξε κατά την διάρκεια της φοιτητικής μου ζωής, για το υλικό που μου προσέφερε και τις συμβουλές του.

Διασαφήνιση ορισμών του φαινομένου

Πορνεία: ονομάζεται η προσφορά του σώματος για ερωτική πράξη - συνουσία, έναντι χρηματικού ανταλλάγματος. Η πορνεία αναφέρεται ως το αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου και ενδέχεται να παρουσιαστεί και ως «αγοραίος έρωτας» ή «αγοραίο σεξ». (Μπαμπινιώτης, 1998)

Σύμφωνα με έναν ακόμη ορισμό, η πορνεία, πρόκειται για μία αντικοινωνική συμπεριφορά, κατά την οποία το πρόσωπο προσφέρει το ίδιο το κορμί του, δηλαδή τις σεξουαλικές του υπηρεσίες για να καλύψει τις ανάγκες βιοπορισμού του. Άρα, η πορνεία αφορά μία εμπορική εκμετάλλευση της ατομικής σεξουαλικότητας του ατόμου, με στόχο τα οικονομικά οφέλη. (Γαρδίκας, 2001)

Κατά το ελληνικό δίκαιο, η πορνεία δεν αποτελεί αδίκημα, μόνο, στην περίπτωση όπου υπάρχει η άδεια της εκάστοτε τοπικής αρμόδιας αρχής (αστυνομικής ή λιμενικής), για την εγκατάσταση ιερόδουλης - πόρνης σε οποιοδήποτε οίκημα, γνωστό και ως «οίκος ανοχής». Συγχρόνως, απαιτείται η παρακολούθηση από ιατρούς του δημοσίου, για την κατάσταση υγείας της γυναίκας (ιερόδουλης). (el.wikipedia.org)

Ανθρώπινα Δικαιώματα: είναι «τα βασικά δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι», τα οποία περιλαμβάνουν αστικά και πολιτικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στη ζωή και την ελευθερία, την ελευθερία σκέψης και έκφρασης, καθώς και την ισότητα απέναντι στο νόμο. Στα ανθρώπινα δικαιώματα συγκαταλέγονται τα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην εργασία, την τροφή, την υγεία, την περίθαλψη, την κατοικία, την εκπαίδευση και το δικαίωμα συμμετοχής στον πολιτισμό. (el.wikipedia.org)

Ελευθερία: «Η κατάσταση του να είναι κανείς ελεύθερος ή του να μη βρίσκεται υπό τον έλεγχο κάποιου άλλου ή του να είναι και να ξέρει να ζει χωρίς περιορισμούς και χωρίς όρια». (Unesco, 1979)

Μαστροπεία: «Όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία των άλλων προάγει στην πορνεία ή εξωθεί στην διαφθορά ανήλικα πρόσωπα ή υποθάλπει ή διευκολύνει την πορνεία ή τη διαφθορά ανηλίκων». (Τσιγκρής, 1997) Η προαγωγή στην πορνεία αποτελεί το έγκλημα της μαστροπείας και γι' αυτό τιμωρείται αυστηρά, σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα. (Γαρδίκας, 2001)

Εξαναγκαστική Πορνεία: ένα πρόσωπο, γνωστό και ως διακινητής, διαπράττει εξαναγκαστική πορνεία, όταν ωθεί έναν ή περισσότερους ανθρώπους να εμπλακούν σε διάφορες σεξουαλικές πράξεις, χωρίς την συγκατάθεσή τους, περιλαμβάνοντας απεισκευία στη συγκατάθεση. Έπειτα, όταν ο ίδιος ή κάποιο άλλο άτομο προτίθεται να αποκτήσει χρηματικές αμοιβές ή άλλα οφέλη ως αντάλλαγμα, σε σχέση με αυτές τις πράξεις σεξουαλικής φύσεως. Επιπλέον, εξαναγκαστική πορνεία υπάρχει όταν η καθοδήγηση των διακινητών έχει διαπραχθεί εσκεμμένα ή έχει αναγνωρισθεί ως μέρος μιας διαδεδομένης ή συστηματικής προσβολής ενάντια σε αστικό πληθυσμό.

Θύμα Σωματεμπορίας : θεωρείται ο άνθρωπος που έχει γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από άλλους, με απώτερο σκοπό να προωθηθεί σε οίκους ανοχής - πορνεία. (Εγκυκλοπαίδεια Υδρία, 1991)

Κακοποίηση: όπως έχει υποστηρίξει ο Τσιάντης (1996), η έννοια της κακοποίησης και η λειτουργικότητά της αναφέρεται ως η βίαιη και επιθετική συμπεριφορά ή ενέργεια που δημιουργεί βλάβη, τραύμα, πόνο, φόβο, απειλή, δυσαρέσκεια ή αίσθημα δυσφορίας, αποστροφής ή ενοχής και έχει αρνητική επίδραση στο άτομο που τη δέχεται.

Εκμετάλλευση: ο όρος της εκμετάλλευσης είναι συνυφασμένος με την έννοια της εμπορίας ανθρώπων, που ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο, την εκμετάλλευση της πορνείας των άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την εξαναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτή πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας ή τη λήψη σωματικών οργάνων. Στο εννοιολογικό πεδίο της εμπορίας ανθρώπων, μπορεί να υπάρξει πάσης φύσεως εκμετάλλευση και εμπορευματοποίηση του ανθρώπινου σώματος. (Συμεωνίδου - Καστανίδου, 2008)

Διεθνική Σωματεμπορία: ονομάζεται το δουλεμπόριο, δηλαδή το εμπόριο ανθρώπων, τους οποίους μεταχειρίζονται ως δούλους και συγκεκριμένα στην παρούσα εργασία, αφορά το εμπόριο γυναικών, με σκοπό την προώθησή τους σε οίκους ανοχής. (Εγκυκλοπαίδεια Υδρία, 1991)

ΜΕΡΟΣ Α: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ TRAFFICKING

Ιστορική αναδρομή

Η εμπορία ανθρώπων, είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που, εξελισσόμενο με πολύ ταχείς ρυθμούς και λαμβάνοντας συνεχώς νέες μορφές, έχει αναγνωριστεί σήμερα ευρέως ως διεθνές πρόβλημα, με πολιτικές, δικαιοϊκές, κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις. Δεν έκανε την εμφάνισή της πρόσφατα, αν και τα τελευταία χρόνια έχει ομολογουμένως βρεθεί στο επίκεντρο της δημοσιότητας. Όμοιες πρακτικές, κατά τις οποίες άνθρωποι διακινούνταν και προσέφεραν τις «υπηρεσίες» τους σε συνθήκες δουλείας, είναι γνωστό ότι συναντώνται σε όλη την ιστορική διαδρομή του ανθρώπινου πολιτισμού.

Οι ρίζες της εμπορίας ανθρώπων ανάγονται στο μακρινό παρελθόν, καθώς παρόμοιες συνθήκες εκμετάλλευσης συναντώνται σε όλες τις ιστορικές περιόδους και τις οργανωμένες κοινωνίες. Η καταγωγή, η οικονομική κατάσταση και η αιχμαλωσία κατά την διάρκεια όλων των κατακτητικών πολέμων καταγράφονται στην ιστορική διαδρομή ως οι βασικότεροι λόγοι στέρησης της ελευθερίας ενός ατόμου και μετάπτωσής του στη κατηγορία του δούλου, στο πλαίσιο της οποίας καθίστατο αντικείμενο αγοραπωλησίας. Η δουλεία απαγορεύτηκε πρακτικές όμως όμοιες με τη δουλεία επιβιώνουν μέχρι σήμερα. Μια τέτοια έκφανση εκείνου του φαινομένου αποτελεί σήμερα και η εμπορία ανθρώπων, η οποία χαρακτηρίζεται ως σύγχρονη μορφή δουλείας.

Οι λόγοι άνθησης της εμπορίας ανθρώπων αναφύονται στη τροχιά των ιστορικών και τεχνολογικών εξελίξεων, στις εκάστοτε οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις, στις επικρατούσες κοινωνικές δομές και στη βάση νομοθετικών δεδομένων. Σημαντική παράμετρο συνιστά το γεγονός ότι το εν λόγω φαινόμενο έχει κατά τις τελευταίες κυρίως δεκαετίες προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις σε διεθνές επίπεδο, επιτρέποντας τον χαρακτηρισμό της εμπορίας ανθρώπων ως διακρατικού ή διασυνοριακού εγκλήματος.

Ως πρώτος μείζονος σημασίας λόγος εκδήλωσης του υπό κρίση φαινομένου καταγράφεται ιστορικά η μαζική μετακίνηση μεταναστών, κυρίως από χώρες της αφρικανικής ηπείρου και της Ασίας ή της ανατολικής Ευρώπης που βίωναν την

οικονομική κατάρρευση προς τις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τη μετακίνηση αυτή διευκόλυνε και η γειτνίαση των χωρών της Βαλκανικής με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η παράνομη είσοδος στις χώρες υποδοχής σε συνδυασμό με τις δυσκολίες της εγκατάστασης και κυρίως την άγνοια της γλώσσας, την οικονομική δυσπραγία, αλλά και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε συνδυασμό με την άσχημη ψυχολογική κατάσταση των διακινουμένων καθιστούν τα πρόσωπα αυτά επιρρεπή σε κάθε είδους εκμετάλλευση.

Μία από τις σημαντικότερες πτυχές της εμπορίας ανθρώπων είναι ότι αποτελεί μορφή του οργανωμένου εγκλήματος, στα πλαίσια του οποίου βρίσκει την υποδομή και τα μέσα ώστε να τελείται με τρόπο μαζικό και βίαιο. Οι σύγχρονες δε διαστάσεις της εμπορίας ανθρώπων αποκαλύπτονται μέσα από την εκδήλωση πράξεων συναφούς εγκληματικότητας, αλλά και την παράλληλη τέλεση άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων, όπως οι πλαστογραφίες, η διακίνηση ναρκωτικών και όπλων, η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, οι πρόκληση σωματικών βλαβών κλπ.

Ως παράγοντας ανάπτυξης του φαινομένου μπορεί κάποτε να λειτουργήσει και το νομοθετικό πλαίσιο του κράτους υποδοχής, είτε ενόψει της υιοθέτησης αυστηρών μεταναστευτικών πολιτικών και εργατικών κανόνων, που καθιστούν δυσχερή τη νόμιμη μετακίνηση και εργασία αντίστοιχα, είτε λόγω της ανεπαρκούς εφαρμογής των σχετικών με την εμπορία ανθρώπων κανόνων.

Τέλος, δεν μπορεί να παραληφθεί το γεγονός ότι η έκταση που έχει λάβει το φαινόμενο συνδέεται και με κάποιες δυσκολίες που συναντούν οι προσπάθειες αποτελεσματικής αντιμετώπισής του, όπως οι δυσκολίες κατά τη διαδικασία αναγνώρισης των θυμάτων και συλλογής αποδεικτικού υλικού, ενώ την αποτελεσματικότητα των σχετικών προσπαθειών μειώνει η εκδήλωση συμπεριφορών διαφθοράς από μέρους των αστυνομικών και των διωκτικών αρχών.

Ορισμός του trafficking;

Ο αγγλοσαξονικός όρος trafficking, που έκανε την εμφάνισή του στις αρχές του 17ου αιώνα ορίζοντας τη διακίνηση παράνομων αγαθών, χρησιμοποιείται από τον 19^ο αιώνα και στο εξής για να ορίσει επίσης τη διακίνηση ανθρώπων οι οποίοι πωλούνται ως εμπόρευμα . Όμως, η χρήση του όρου κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα γίνεται

χωρίς να του έχει αποδοθεί ένας ευρέως αποδεκτός ορισμός, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πολύ συχνά σύγχυση ως προς το πεδίο εφαρμογής του.

Γύρω από την ακριβή απόδοση στα ελληνικά των ταυτόσημων αγγλικών όρων “human trafficking” και “trafficking in human beings” έχουν έως σήμερα υποστηριχθεί πολλές και διαφορετικές εκδοχές. Η δυσχέρεια υιοθέτησης ενός κοινού όρου για την απόδοση στην ελληνική γλώσσα του όρου «trafficking ανθρώπων» ενδεχομένως οφείλεται και στην πληθώρα των ορισμών που του έχουν κατά καιρούς δοθεί από τα διάφορα διεθνή κείμενα.

Ο επίσημος ορισμός για το «trafficking» αντλείται από το Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με σκοπό την σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση, ιδιαίτερα των γυναικώ και των παιδιών (ΟΗΕ, Δεκέμβριος 2000):

α) Με την «Παράνομη Διακίνηση Προσώπων με σκοπό την σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση» θα εννοείται η στρατολόγηση, η μεταφορά, η μετακίνηση, η εγκατάσταση ή παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή της χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού της παραγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της κατάχρησης της δύναμης, της κατάχρησης μιας ευάλωτης ή τρωτής θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου κινήτρου.

β) Η σύμφωνη γνώμη του θύματος της παράνομης διακίνησης στη σκοπούμενη εκμετάλλευση δεν θα λαμβάνεται υπ’ όψιν, εφόσον για την επίτευξή της έχει χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε από τα μέσα που αναφέρονται στην παραπάνω υποπαράγραφο (α).

γ) Η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, εγκατάσταση ή παραλαβή ενός παιδιού για το σκοπό της εκμετάλλευσης θα θεωρείται «παράνομη διακίνηση προσώπων», ακόμη κι αν δεν συμπεριλαμβάνει κανένα από τα μέσα που διατυπώνονται στην υποπαράγραφο (α).

δ) Ως «παιδί» θα εννοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών.

Για πρώτη φορά λοιπόν, με τον όρο εμπορία ανθρώπων, προσδιορίστηκαν όλες οι σύγχρονες μορφές της. Αν και έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στην εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, στο πεδίο εφαρμογής του όρου εμπίπτουν και άλλες μορφές εκμετάλλευσης, μεταξύ των οποίων, η καταναγκαστική εργασία, η στρατολόγηση μαχητών για ένοπλες συρράξεις και το εμπόριο οργάνων και ιστών.

Μορφές και αίτια του trafficking

Οι μορφές που μπορεί να λάβει το φαινόμενο του «trafficking» είναι πολλές και διαφέρουν ανάλογα με την ηλικία και το φύλο του θύματος. Κύριο χαρακτηριστικό όλων είναι τα εξαιρετικά μεγάλα κέρδη, τα οποία επιφέρουν στους διακινητές, οι οποίοι δρουν χωρίς ηθικούς και κοινωνικούς φραγμούς.

Αναλυτικότερα, οι μορφές εκμετάλλευσης είναι:

α) Η **σεξουαλική εκμετάλλευση**, ως πρώτη μορφή, δεν γνωρίζει διακρίσεις.

Αντιθέτως, θύματα είναι τόσο τα παιδιά όσο και οι ενήλικες. Είναι εκείνη κατά την οποία πραγματοποιείται εμπορία και διακίνηση ανθρώπων, με σκοπό τον εξαναγκασμό τους σε σεξουαλικές πράξεις, με ή χωρίς χρηματικό αντάλλαγμα.

β) Η **εργασιακή εκμετάλλευση** είναι κάθε είδους εργασία ή υπηρεσία, η οποία αποσπάται μέσω εξαναγκασμού από οποιοδήποτε πρόσωπο, υπό συνθήκες βίας ή υπό την απειλή βίας, σωματικής ή ψυχικής.

γ) Η **εμπορία παιδιών** είναι η καταναγκαστική εκμετάλλευση ανήλικων παιδιών, που έχει ως στόχο την εργασιακή ή και την σεξουαλική εκμετάλλευσή τους (συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας)

δ) Το **εμπόριο οργάνων** αποτελεί καταναγκαστική αφαίρεση οργάνων, ιστών ή άλλων στοιχείων του ανθρώπινου σώματος, με σκοπό την εμπορία τους.

Το πρόβλημα του φαινομένου της παράνομης διακίνησης προσώπων είναι πολυσύνθετο, γι' αυτό και η αιτιολόγηση του αποτελεί μια πολύπλοκη διαδικασία. Συγκεκριμένα, τα βασικά αίτια ύπαρξης και επιδείνωσης αυτού του φαινομένου είναι τα εξής:

Η οικονομική εξαθλίωση στο μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη, η ανεργία, η έλλειψη παιδείας αλλά και ευκαιριών για μόρφωση και εργασία σε ιδιαίτερα φτωχές χώρες αποτελούν τους σημαντικότερους λόγους εμφάνισης του φαινομένου.

Η άγνοια της ισότητας των δυο φύλων, αλλά και ακραίες θρησκευτικές πεποιθήσεις και προκαταλήψεις έχουν σαν αποτέλεσμα τη στοχοποίηση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και την εκμετάλλευσή τους. Εμφύλιες συρράξεις και φυσικές καταστροφές δίνουν την ευκαιρία στις εγκληματικές οργανώσεις να δρουν ευχερέστερα καθώς υπόσχονται καλύτερες συνθήκες ζωής στους πληγέντες. Τα μεγάλα μεταναστευτικά

ρεύματα που δημιουργούνται σε συνδυασμό με τους ανεπαρκείς, όπως αποδεικνύονται μηχανισμούς ελέγχου από τις αναπτυγμένες χώρες βοηθούν τις εγκληματικές οργανώσεις να δρουν ανεξέλεγκτα.

Τέλος, η νέα παγκοσμιοποιημένη οικονομία στον τομέα της εργασίας και της αγοράς, που αναζητά όλο και φθηνότερα εργατικά χέρια με σκοπό να αυξήσει τα κέρδη της μειώνοντας σημαντικά το κόστος συνδράμει προς την ίδια κατεύθυνση.

Συνέπειες του trafficking

Τα θύματα trafficking συνεχώς έχουν να αντιμετωπίσουν απειλές τις οποίες δέχονται από τους πελάτες, από τους διακινητές και από τους αξιωματικούς των τοπικών αρχών. Εξαιτίας του πολύπλοκου νομικού πλαισίου τους και των γλωσσικών δυσκολιών που προκύπτουν, η σύλληψη ή ο φόβος της σύλληψης προκαλεί άγχος ή άλλες συναισθηματικές διαταραχές στα θύματα του trafficking. Επίσης, τα θύματα κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους έρχονται να αντιμετωπίσουν τη σωματική βία που δέχονται μέχρι να φτάσουν στη χώρα προσέλευσης. (Συκιώτου, 2006)

Συγκεκριμένα, οι συνέπειες του trafficking είναι οι εξής:

Ψυχολογικές συνέπειες

- Βραχυπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις

Η χρήση του εξαναγκασμού από τους διακινητές συμπεριλαμβάνει ακραία μέσα για τον έλεγχο των θυμάτων. Οι διακινητές εκθέτουν τα θύματα σε υψηλές ποσότητες ψυχολογικού στρες που προκαλείται από απειλές, το φόβο καθώς και τη συναισθηματική βία που τους ασκείται. Τα είδη του εξαναγκασμού που χρησιμοποιούνται χωρίζονται σε τρία επίπεδα:

- 1) Την πρόσληψη
- 2) Την μύηση
- 3) Την πλύση εγκεφάλου ή αλλιώς «κατήχηση»

- Μακροπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις

Τα θύματα διεθνικής σωματεμπορίας μπορεί να εμφανίσουν πολλαπλά τραύματα που προκύπτουν από μία σειρά επαναλαμβανόμενων καταστάσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα, όπου περιλαμβάνονται η σεξουαλική κακοποίηση, η ενδοοικογενειακή βία, η καταναγκαστική πορνεία και οι ομαδικοί βιασμοί. Τα τραύματα αυτά περιλαμβάνουν πολύπλευρες συνθήκες κατάθλιψης, άγχους, κατάχρηση ουσιών, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, σωματικά προβλήματα, απελπισία και το αίσθημα της θυματοποίησης.

HIV/AIDS

Η διακίνηση στην πορνεία αυξάνει τον κίνδυνο προσβολής από τον ιό HIV/AIDS. Η πανδημία του HIV/AIDS μπορεί να είναι ταυτόχρονα αιτία και συνέπεια της σωματεμπορίας με σκοπό την πορνεία. Από τη μία πλευρά, τα παιδιά-θύματα ζητούνται από τους πελάτες, καθώς είναι αντιληπτό ότι ένα μικρό ποσοστό είναι θετικό στον ιό του AIDS κι έτσι η ζήτηση αυτή οδηγεί όλο και περισσότερο στην εμπορία παιδιών για πορνεία. Από την άλλη πλευρά, η διακίνηση οδηγεί στον πολλαπλασιασμό το υιού HIV, επειδή τα θύματα που είναι ευάλωτα και συχνά νέοι και άπειροι, δεν μπορούν να προστατεύσουν τον εαυτό τους σωστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ TRAFFICKING

Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οικουμενικά, απαραβίαστα και αλληλοεξαρτώμενα, είναι κορυφαία στην ιεράρχηση των κανόνων του διεθνούς δικαίου, αποτελούν το θεμέλιο της δράσης για τη διεθνή κοινότητα και θέτουν τα όρια της προσωπικής αξιοπρέπειας σε ένα φιλελεύθερο δημοκρατικό καθεστώς. Το trafficking συνιστά εγκληματική πράξη παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αντιμετώπιση και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά συνέπεια για τα Κράτη-Μέλη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει ότι η εμπορία ανθρώπων σχετίζεται ειδικότερα με το φύλο και ότι διεξάγεται για διαφορετικούς και πολυποίκιλους παράνομους σκοπούς.

Καταστρατήγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα θύματα trafficking

Η βία κατά των γυναικών, θεμελιώθηκε για πρώτη φορά ως καταπάτηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη της Βιέννης, σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα το 1993.

Μειονέκτημα της συγκεκριμένης προσέγγισης, αποτελούν οι δυο κατευθύνσεις σχετικά με τη φύση της πορνείας:

Κατά την πρώτη προσέγγιση, η πορνεία λαμβάνεται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισάξια με αυτήν της δουλείας, με κύριο γνώμονα την ηθική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία υφίσταται στιγματισμός των γυναικών είτε ως «θύματα», είτε ως παρεκκλίνουσες, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τους από κάθε νόμιμη δημόσια συζήτηση και διαδικασία.

Κατά την δεύτερη προσέγγιση, η πορνεία συνδέεται με τις συνθήκες εξαπάτησης, κακομεταχείρισης, εκβιασμού κ.λ.π. και όχι με την καταστρατήγηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Κάποια από τα σημαντικότερα δικαιώματα, τα οποία καταστρατηγούνται, είναι: το δικαίωμα στο σεβασμό της ανθρώπινης αξίας κάθε ανθρώπου, το δικαίωμα στην ισότητα,

όσον αφορά όλα τα δικαιώματα, καθώς επίσης και το δικαίωμα στην ελευθερία, στο οποίο εντάσσονται το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, το δικαίωμα στην ελευθερία επιλογής τόπου διαμονής, το δικαίωμα επιλογής εργασίας, το δικαίωμα της γενετήσιας ελευθερίας και αξιοπρέπειας, η απαγόρευση της δουλείας με οποιαδήποτε μορφή, το δικαίωμα κάθε ανθρώπινου όντος να μην υφίσταται οποιοδήποτε είδος βασανισμού ή κακομεταχείρισης και τέλος, ο σεβασμός των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων. Χρέος του Ελληνικού Συντάγματος είναι η προστασία των ανωτέρω δικαιωμάτων μέσω της ψήφισης συγκεκριμένης εθνικής νομολογίας. (Αμπατζή, 2008)

Εντοπισμός και στήριξη των θυμάτων trafficking

Είναι πολύ σημαντικό τα θύματα εμπορίας ανθρώπων να εντοπίζονται έγκαιρα γιατί έτσι είναι ταχύτερη και ευκολότερη η αποθυματοποίηση και γενικότερα η αποκατάστασή τους. Ο εντοπισμός τους συνεπάγεται την άμεση ανταπόκριση των μηχανισμών που θα τους παρέχουν την εξειδικευμένη βοήθεια και συνδρομή που απαιτείται, όπως την ιατρική περίθαλψη και την ψυχολογική υποστήριξη, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και ενημέρωσης για τα δικαιώματά τους. Ωστόσο τα θύματα εμπορίας ανθρώπων έχουν μεγάλο βαθμό δυσκολίας να αποδεχθούν ότι είναι θύματα, συνήθως για τους εξής λόγους:

- Δεν πείθονται να χαρακτηριστούν ως θύματα φοβούμενοι ότι θα φέρουν το στίγμα του θύματος και διακατέχονται από έντονα αισθήματα ντροπής και ενοχής για την κατάστασή τους.
- Δεν γνωρίζουν τα ατομικά τους δικαιώματα, δεν έχουν συνειδητοποιήσει πλήρως τον εγκληματικό χαρακτήρα του trafficking.
- Δεν έχουν ενημέρωση για τη συνδρομή που παρέχεται σε θύματα εμπορίας ανθρώπων.
- Τελούν υπό το κράτος απειλών για αντίποινα είτε σε βάρος των ιδίων είτε σε βάρος μελών των οικογενειών τους.
- Φοβούνται ότι αντί για θύματα ενδέχεται να κατηγορηθούν ως συνένοχοι σε εγκληματικές ενέργειες με συνέπειες τη φυλάκιση, την απέλαση ή την επιβολή χρηματικών προστίμων.

- Ενδέχεται να έχουν υψηλό βαθμό εξάρτησης από το πρόσωπο του θύτη («ΣύνδρομοΣτοκχόλμης»).
- Ενδέχεται να θεωρούν την παρούσα κατάστασή τους προτιμότερη από τα προηγούμενα βιώματά τους (ανεργία, φτώχεια κλπ).

Λόγω της ιδιαίτερης φύσης του εγκλήματος και ειδικότερα του καλυμμένου τρόπου με τον οποίο λαμβάνει χώρα, διάφορα στοιχεία μπορούν να μας βοηθήσουν στον εντοπισμό των θυμάτων, όπως:

- σημάδια κακοποίησης στο σώμα,
- σημάδια σωματικής και ψυχικής κόπωσης,
- φοβικές συμπεριφορές,
- αδυναμία επικοινωνίας,
- αδικαιολόγητες επιφυλάξεις,
- δισταγμούς στην έκφραση ή υπεκφυγές.

Άλλη μια συνηθισμένη κατάσταση των θυμάτων είναι η έντονη εσωστρέφεια, η απροθυμία να συζητήσουν με ειδικούς, να δώσουν στοιχεία και να εκθέσουν κατά το δυνατόν αναλυτικότερα τις συνθήκες διαβίωσής τους. Λόγω του φόβου τον οποίο έχουν εμφυσήσει στα θύματα οι έμποροι, ο τρόπος με τον οποίο απευθυνόμαστε στα άτομα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι είναι θύματα trafficking, πρέπει να είναι έμμεσες, περιγραφικές και όχι ευθείς, π.χ. δε ρωτάμε ευθέως αν είναι θύμα trafficking, αλλά θέτουμε ερωτήσεις για τον τρόπο που έφτασαν στη χώρα μας, εάν έχουν ταξιδιωτικά έγγραφα ή εάν τους έχουν αφαιρεθεί, εάν έχουν ελευθερία κινήσεων ή εάν υπάρχει κάποιο πρόσωπο που τους καθοδηγεί, κ.λπ. με στόχο να διαπιστωθεί εάν λειτουργούν με βάση την προσωπική τους βούληση και τις δικές τους επιλογές ή εάν καθοδηγούνται από τρίτο πρόσωπο ή πρόσωπα.

Η σαφής και ορθή ενημέρωση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σχετικά με τα δικαιώματά τους είναι ουσιαστική σημασίας. Τα δικαιώματα αυτά, συμπεριλαμβάνουν την ιατρική φροντίδα και την υγειονομική περίθαλψη, την ψυχολογική υποστήριξη, την ενημέρωση για τα δικαιώματα των εργαζομένων, το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη και νομικής συνδρομής, δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας, καθώς και τη δυνατότητα να εγείρουν αξίωση αποζημίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΟΥ

Τα χαρακτηριστικά του σωματέμπορου

Οι σωματέμποροι, έχοντας ως κύριο στόχο το κέρδος, εκμεταλλεύονται τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές δυσκολίες σε διάφορες χώρες, οι οποίες βρίσκονται σε δυσχερή κατάσταση, καθώς επίσης και την απόγνωση των ανθρώπων στις χώρες αυτές. Η αναζήτηση των προσφερόμενων υπηρεσιών των μεταναστών, καθώς επίσης και η δυσκολία μετακίνησης λόγω των απαγορευτικών επιλογών, οι οποίες ισχύουν στις χώρες προορισμού, αποτελούν βοηθητικά στοιχεία για τους διακινητές.

Κύρια χαρακτηριστικά των σωματεμπόρων είναι η έλλειψη ηθικών φραγμών, ενδοιασμών, αισθημάτων και η ετοιμότητα, καθώς επίσης και η ευκολία με την οποία ασκούν στα θύματά τους κάθε μορφή βίας. (Κάρας, 2010)

Έχοντας ως σκοπό τον εκφοβισμό των γυναικών και την πλήρη κυριαρχία επάνω τους, απειλούν τόσο τις ίδιες όσο και τις οικογένειές τους, με σωματικές βλάβες και με αποκαλύψεις στους οικείους τους, κρατώντας φωτογραφίες και βίντεο με τις περιπτώξεις τους. (Μοντζίνι, 2007)

Στην πρώτη τους επαφή οι γυναίκες γνωρίζουν τους δράστες ως επιχειρηματίες που προσφέρουν εργασία, αλλά και ως συμπαθητικά άτομα που εμπνέουν εμπιστοσύνη. Συνήθως, οι δράστες εμπλέκονται σε σχέσεις με άτομα, τα οποία ανέχονται την τυραννική τους συμπεριφορά, ενώ σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να τη θαυμάζουν. Στόχος του διακινητή είναι η άσκηση ελέγχου σε κάθε πλευρά της ζωής του θύματος. (Συκιώτου, 2003)

Οι τεχνικές δράσης του σωματέμπορου

Η παράνομη διακίνηση υλοποιείται με τους εξής τρόπους:

- χρήση γνήσιων ταξιδιωτικών εγγράφων, αλλά νόθευση ή πλαστογράφηση προξενικής θεώρησης, δηλαδή VISA
- χρήση γνήσιων ταξιδιωτικών εγγράφων, τα οποία έχουν δημιουργηθεί και εκδοθεί για άλλο πρόσωπο που τα παραχωρεί και στην πορεία παραποιούνται,

- εφοδιασμός θυμάτων με πλαστά ή κλεμμένα ταξιδιωτικά έγγραφα. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001)

Προκειμένου να πετύχουν το σκοπό τους τα κυκλώματα, προωθούν τα θύματα στην Ελλάδα με τους ακόλουθους τρόπους:

- **Διασχίζοντας τα σύνορα παράνομα** με τη κρυφή τους μεταφορά, είτε σε φορτηγά, είτε σε αυτοκίνητα, είτε σε λεωφορεία, είτε πεζοί (με τη διάβασή τους μέσω δύσβατων και μη προσιτών σημείων, των βόρειων συνόρων της Ελλάδας), ή χρησιμοποιώντας Ι.Χ. αυτοκίνητα ή μηχανές μεγάλου κυβισμού. (Αντωνιάδου, 2006)
- **Με τη χρήση πλαστών εγγράφων**
- **Με τη χρήση διάφορων νομιμοφανών μεθόδων και τακτικών**, π.χ. ως τουρίστες, για λόγους σπουδών κ.τ.λ. (Αντωνιάδου, 2006)

Μέθοδοι προσέγγισης των γυναικών στην πορνεία

Οι σημαντικότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι δράστες παράνομης διακίνησης γυναικών για να προσεγγίζουν και να στρατολογούν τα θύματά τους, έχοντας ως στόχο την σεξουαλική εκμετάλλευση, είναι οι ακόλουθες:

- **Αγγελίες με παροχή υψηλών μισθών** σε νέες γυναίκες, προκειμένου να εργαστούν στο εξωτερικό ως χορεύτριες ή ως babysitters, μαγείρισσες ή ως συνοδοί ατόμων μεγάλης ηλικίας. Αυτή είναι και η πλέον κοινή μέθοδος στρατολόγησης, η οποία εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες. Συγκεκριμένα, υπάρχει μία εξαπάτηση, που αφορά το είδος τη φύση της εργασίας.

Αξίζει να σημειωθεί, πως οι γυναίκες μαθαίνουν ότι προορίζονται για την αγορά της εξαναγκαστικής πορνείας, όταν πια βρίσκονται σε μία χώρα μακριά από τη δική τους. Το μαθαίνουν δηλαδή, στη διάρκεια του ταξιδιού τους. (Μοτζίι, 2007)

- **Στρατολόγηση από αγροτικές περιοχές**, με πρόσχημα την οικονομική αποκατάσταση ή το γάμο με πρόσωπα μεγάλης οικονομικής επιφάνειας. Η μέθοδος αυτή, εφαρμόζεται κυρίως σε χωριά χωρών, με ιδιαίτερα κατεστραμμένη οικονομία.

- **Αγγελίες μέσω γραφείων συνοικεσίων** για μέλλοντες γαμπρούς, περιζήτητους στο εξωτερικό. Πρόκειται για γαμπρούς, με υψηλό εισόδημα και αντίστοιχη κοινωνική θέση. (Αντωνιάδου, 2006) Η μέθοδος αυτή, με την προοπτική της οικονομικής αποκατάστασης, ενεργοποιείται με την υπόσχεση συνοικεσίου προς την οικογένεια ή στο ίδιο το θύμα, με έναν πλούσιο άντρα, συνήθως της ίδιας υπηκοότητας σε κάποια χώρα του εξωτερικού. (Πενταράκη, 2005)
- **Στρατολόγηση μέσω διαδικτύου**, η οποία αποτελεί και την πλέον διαδεδομένη μέθοδο διάθεσης «σεξουαλικών προϊόντων», γενικότερα. Οι δράστες μέσω του internet, προσφέρουν καταλόγους για νύφες, «δι' αλληλογραφίας», οι οποίες περιέχουν μέχρι και ανήλικα κορίτσια, ηλικίας 13 ετών. (Μοτζίνι, 2007)
- **Πώληση γυναικών:** σε κάποιες περιπτώσεις η στρατολόγηση των θυμάτων πραγματοποιείται από συγγενικά ή φιλικά τους πρόσωπα. (Πενταράκη, 2005)
- **Μέθοδος του εραστή**, τα λεγόμενα lover boys προσπαθούν να γοητεύσουν τις γυναίκες, με κάθε τρόπο και να τις κάνουν να τους ερωτευτούν παράφορα, προκειμένου, να καταφέρουν τελικά να τις πείσουν να εκδοθούν με ή χωρίς τη θέλησή τους. Αυτό το επιτυγχάνουν, δημιουργώντας μία σχέση ψυχολογικής υποταγής και οικονομικής εξάρτησης. Ειδικότερα, οι γυναίκες γνωρίζουν κάποιον και αναπτύσσουν μία σχέση μαζί του, στην οποία όλα φαίνεται να κυλούν ομαλά. Στην πορεία οι εραστές, ζητούν από τις γυναίκες να ταξιδέψουν στις δυτικές κοινωνίες, ώστε να μπορέσουν να έχουν μία ευτυχισμένη και επιτυχημένη ζωή. Όταν όμως φθάσουν στη χώρα προορισμού, ξεκαθαρίζουν στην εκάστοτε γυναίκα, ότι πρέπει να κερδίσει χρήματα, δουλεύοντας ως πόρνη. (Noble, 2003)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ TRAFFICKING ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εικόνα του trafficking στην Ευρώπη

«Κατά την τελευταία εικοσαετία οι χώρες της νότιας Ευρώπης μετατρέπονται από χώρες αποστολής σε χώρες υποδοχής μεταναστών λειτουργώντας σε πρώτη φάση ως ένας προθάλαμος, ένα προστάδιο προετοιμασίας προκειμένου να ωριμάσουν οι συνθήκες και να υλοποιηθεί η επιδίωξη της μετακίνησης τους προς τις χώρες της δυτικής Ευρώπης, οι οποίες αποτελούν και τον τελικό προορισμό των μεταναστών» (Παπαδόπουλος, 2009, σ. 53)

Με τον όρο παράνομη μετανάστευση περιγράφουμε μια σειρά από περιπτώσεις ή κατηγορίες ατόμων. Οι βασικές κατηγορίες είναι τρεις. Η πρώτη αφορά στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι εισέρχονται παράνομα είτε από ξηρά, είτε από θάλασσα, είτε αεροπορικά, χρησιμοποιώντας άλλοτε πλαστά έγγραφα ή χωρίς αυτά με τη βοήθεια λαθρεμπόρων και διακινητών από κυκλώματα οργανωμένου εγκλήματος. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. προσπαθούν με διάφορους τρόπους να εμποδίσουν ή να περιορίσουν τις ροές των λαθρομεταναστών. Η δεύτερη κατηγορία αφορά στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι εισέρχονται νόμιμα, αλλά συνεχίζουν να παραμένουν και μετά το νομικό χρονικό περιθώριο ή αλλάζουν το λόγο της παραμονής τους χωρίς ειδική άδεια, (π.χ. από σπουδαστές, ερευνητές παραμένουν ως παράνομα εργαζόμενοι). Η τρίτη κατηγορία αφορά αλλοδαπούς αιτούντες άσυλο σε ευρωπαϊκή χώρα, οι οποίοι αφού απορριφθεί διοικητικά το αίτημά τους παραμένουν αδικαιολόγητα στη χώρα αυτή. Σ' αυτή την κατηγορία, όπως και στην προηγούμενη τα κράτη μέλη της Ε.Ε. προσπαθούν να εξασφαλίσουν την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών, πίσω στον τόπο καταγωγής τους, εκτός αν αυτό δεν είναι εφικτό (για νομικούς ή ανθρωπιστικούς λόγους), οπότε τους χορηγούν για κάποιο διάστημα δελτίο άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. «Με αυτά τα δεδομένα, η εμπλοκή της ένωσης ακολουθεί σήμερα δύο άξονες: αφενός τη στήριξη των κρατών μελών που είναι περισσότερο εκτεθειμένων στη λαθρομετανάστευση, με την υιοθέτηση αποτελεσματικών μηχανισμών επιχειρησιακής συνεργασίας και αφετέρου με την καθιέρωση κοινού συστήματος χορήγησης ασύλου» (Καβουνίδη, Κόντης, Λιανός, Ψακιάλης, 2008, σ.301).

Η γενική προσέγγιση της Ε.Ε. στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος γίνεται σε σειρά των επιπέδων. Πρώτον, δίνει

προτεραιότητα στο ποινικό μέρος και σε προσπάθειες για την επιτυχή δίωξη της εμπορίας. Δεύτερον, επικεντρώνεται στην εγκληματικότητα της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και σε πτυχές, όπως η πορνεία, και όχι τόσο στην ανθρωπιστική πτυχή αυτών των εγκλημάτων. Με τη σειρά της, η νομοθετική μεταρρύθμιση για το λαθρεμπόριο δεν αντιμετωπίζει το κεντρικό πρόβλημα, το οποίο βρίσκεται στην καρδιά της διακίνησης, δηλαδή καταστάσεις φτώχειας που οδηγούν τα θύματα να δεχθούν προσφορές τέτοιας απασχόλησης. Από την άποψη αυτή, η αντίδραση της Ε.Ε. για την εμπορία ανθρώπων πρέπει να εστιάζει στην αντιμετώπιση των εξής:

- Πρόληψη της διακίνησης
- Δίωξη των εμπορών
- Προστασία των θυμάτων εμπορίας

Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι γυναίκες και τα παιδιά από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη παραμένουν η μεγαλύτερη ομάδα των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων, με μεγαλύτερο αριθμό εκείνων που προέρχονται από την Αφρική και την Κεντρική και Νότια Αμερική. Στη νοτιοανατολική Ευρώπη γενικά, η εμπορία ανθρώπων, φαίνεται να μειώνεται ή τουλάχιστον, έχει γίνει λιγότερο ορατή. Είναι ακόμα ασαφές αν υπάρχει πραγματική μείωση του αριθμού των ατόμων που διακινούνται προς ή μέσω της νοτιοανατολικής Ευρώπης στην ΕΕ ή να υπάρχει μια αλλαγή τάσης και να είναι περισσότερο «εσωτερική διακίνηση» σε ορισμένες από τις περιοχές.

Η εικόνα του trafficking στην Ελλάδα

Σε ότι αφορά την εικόνα του «Trafficking» στην Ελλάδα, σύμφωνα με δημοσιοποιημένα στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, διαπιστώνεται ότι οι χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ αποτελούν, κατά κύριο λόγο, την πηγή προμήθειας του ανθρώπινου αυτού εμπορεύματος, στα παράνομα κυκλώματα διακίνησης. Σε δεύτερη μοίρα έρχονται περιοχές από την Ασία και Αφρική, όπως επίσης και Βαλκανικές χώρες, Αλβανία, Ρουμανία και Βουλγαρία. Τροφοδοτούν ακόμη, όλες οι ανωτέρω περιοχές τον πλανήτη, με πλούσιο υλικό – εμπόρευμα και τις πέντε μορφές εκδήλωσης «Trafficking».

Έξαρση επίσης παρουσιάζει και η κατηγορία της εμπορίας των παιδιών και ανηλίκων, τα οποία μεταφέρονται παράνομα και κατά κύματα στην Ελλάδα, όπου προωθούνται κατάπερίσταση στην πορνεία ή πορνογραφία, στο εμπόριο οργάνων, στη διακίνηση ναρκωτικών, στη συμμετοχή τους σε μικροκλοπές, στη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους

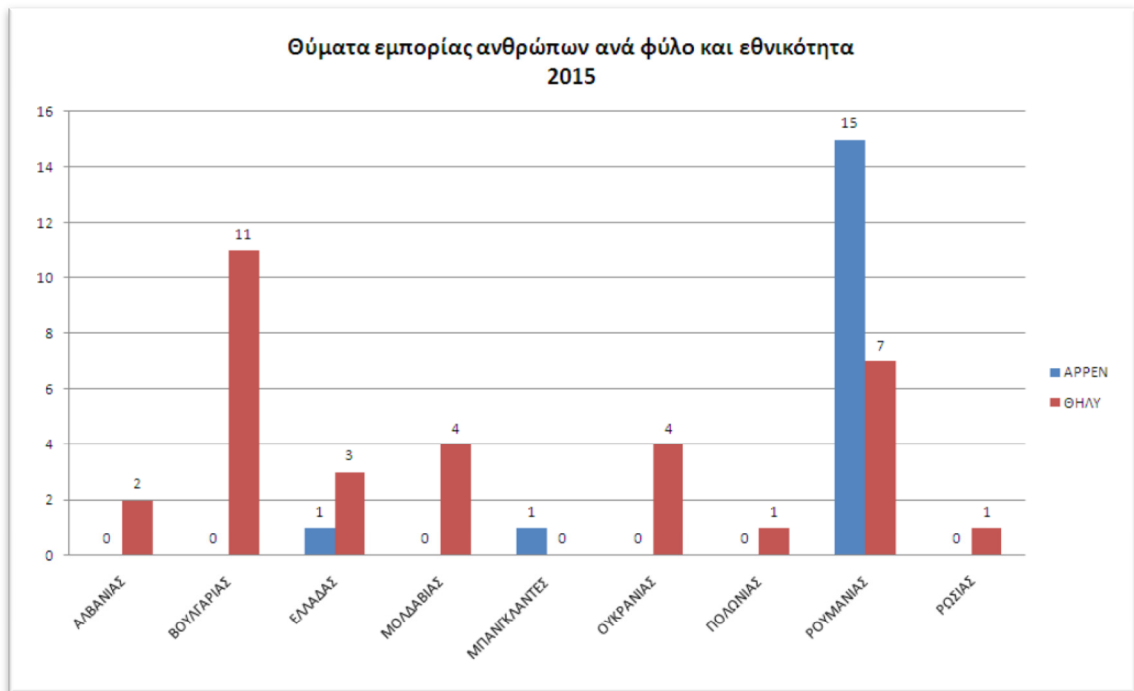
και στην εξαναγκαστική εργασία, υπό την μορφή της επαιτείας, της πώλησης μικροαντικειμένων ή λουλουδιών, του καθαρίσματος τζαμιών αυτοκινήτων στα φανάρια κ.λ.π. Στην προκείμενη κατηγορία, αρκετές φορές, παρατηρήθηκε το φαινόμενο εκμετάλλευσης των ανηλίκων παιδιών μεταναστών, από τις ίδιες τις οικογένειές τους, προκειμένου να ενισχυθούν οικονομικά, με την εξώθησή τους στην πορνεία και την εξαναγκαστική εργασία.

Τέλος, άνοση παρουσιάζει και ο τομέας του εμπορίου των βρεφών, εξαιτίας των τεράστιων κερδών που αποφέρει στα δραστηριοποιούμενα κυκλώματα, λόγω της αυξανόμενης ζήτησης παιδιών προς υιοθεσία από άτεκνα ζευγάρια, που σύμφωνα με στοιχεία της UNICEF, υπάρχουν 50 ενδιαφερόμενοι για κάθε 1 παιδί που διατίθεται προς υιοθεσία. Ακόμη, παρατηρήθηκαν περιπτώσεις εγκύων που μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα, να υποχρεωθούν στην πρόωγη γέννηση των νεογνών τους και επιστροφή τους στις χώρες τους, με σκοπό την μικρότερη οικονομική επιβάρυνση των διακινητών.

Παρουσίαση του φαινομένου του trafficking στην Ελλάδα την χρονική περίοδο 2015-2017

Σύμφωνα με πληροφορίες από το site της Ελληνικής Αστυνομίας, θα αναλύσουμε παρακάτω τα στατιστικά στοιχεία της εμφάνισης του «trafficking» στην Ελλάδα, την χρονική περίοδο 2015-2017. Αρχικά, θα αναλύσουμε τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ανά φύλο, εθνικότητα και είδος εκμετάλλευσης. Στην συνέχεια, θα αναφερθούμε στους δράστες ανά φύλο, εθνικότητα και είδος εκμετάλλευσης. Έπειτα, θα επικεντρωθούμε στις υποθέσεις της εμπορίας ανθρώπων ανά είδος εκμετάλλευσης και τέλος στα ανήλικα θύματα της εμπορίας ανθρώπων, ανά εθνικότητα, φύλο και είδος εκμετάλλευσης

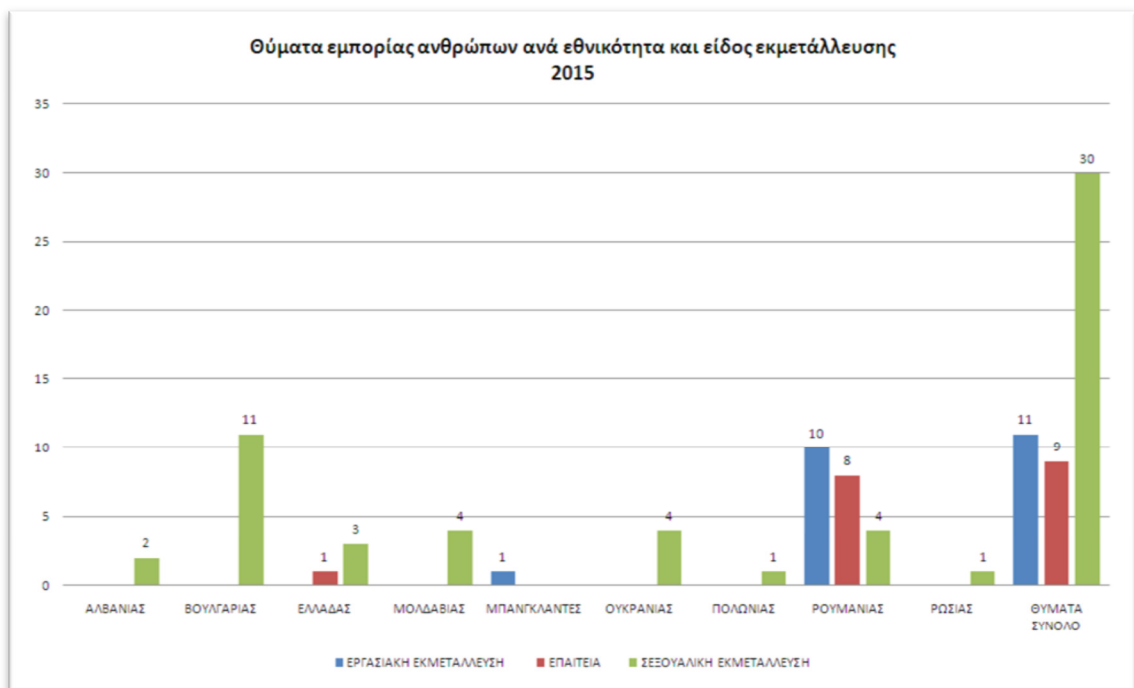
Συγκεκριμένα, το 2015, όπως παρατηρούμε και στον πίνακα 1, τα περισσότερα θύματα είναι από την Ρουμανία και παρουσιάζονται σε μεγάλο ποσοστό και στους άντρες και στις γυναίκες. Έπειτα, ακολουθούν γυναίκες που προέρχονται από την Βουλγαρία. Σε μικρότερο ποσοστό, παρατηρούμε θύματα στο γυναικείο φύλο από την Αλβανία, την Μολδαβία, την Ουκρανία, την Πολωνία και την Ρωσία. Τέλος, υπάρχουν και στην Ελλάδα άντρες και γυναίκες που τους εκμεταλλεύονται οι σωματέμποροι.

Πίνακας 1

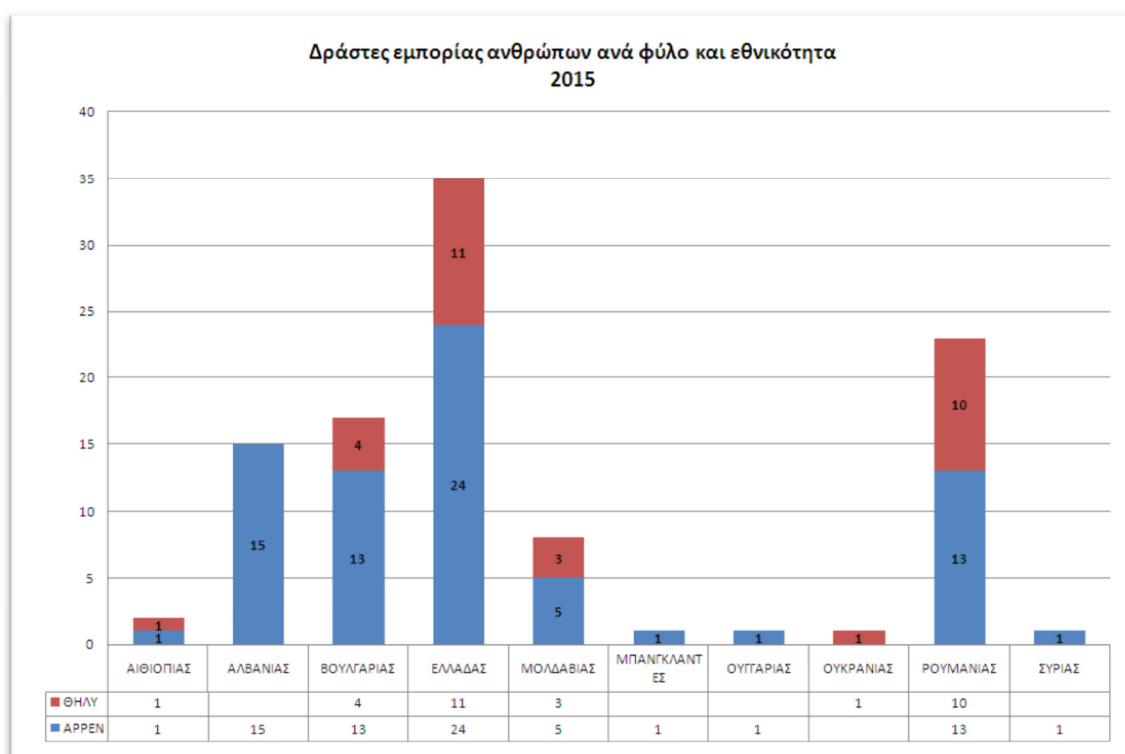
Στον δεύτερο πίνακα, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και ακολούθως έχουμε θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης και επαιτείας.

Αναλυτικά, τα περισσότερα άτομα που είναι αποδέκτες της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, προέρχονται από την Βουλγαρία, ενώ στην εργασιακή εκμετάλλευση και στην επαιτεία, η πλειοψηφία αφορά θύματα από την Ρουμανία.

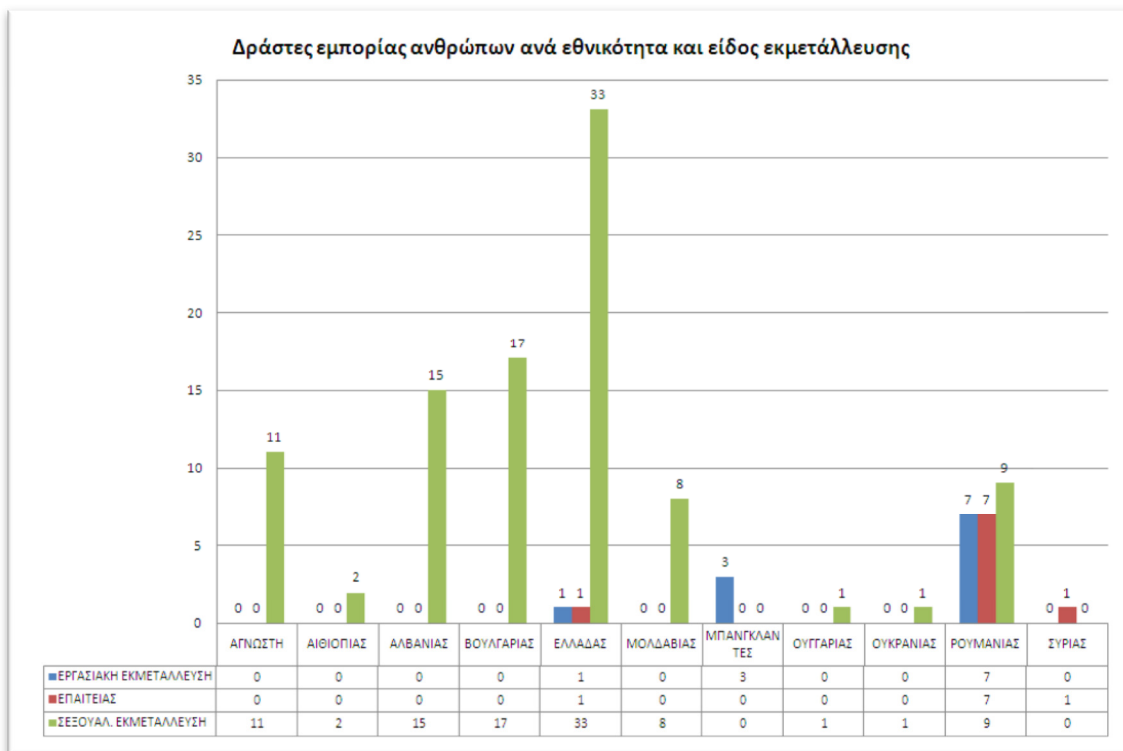

Πίνακας 2

Στον πίνακα 3, αναλύονται οι δράστες βάσει του φύλου και της εθνικότητάς τους. Αρχικά, παρατηρούμε οι περισσότεροι δράστες είναι Έλληνες. Συγκεκριμένα, από τους 35 δράστες, οι 24 είναι άντρες και οι 11 γυναίκες. Ακολουθούν οι Ρουμάνοι, με 23 δράστες εκ των οποίων οι 13 είναι άντρες και οι 11 γυναίκες. Μεγάλο αριθμό δραστών, παρουσιάζουν επίσης, η Βουλγαρία, με 17 δράστες, από τους οποίους οι 3 είναι γυναίκες, καθώς και η Αλβανία 15 δράστες, μόνο άντρες. Σε μικρότερο βαθμό, η παρουσία δραστών αφορά τις εξής εθνικότητες: Μολδαβία (5 άντρες και 3 γυναίκες), Αιθιοπία (1 άντρας και 1 γυναίκα), Μπανγκλαντές (1 άντρας), Ουγγαρία (1 άντρας), Ουκρανία (1 γυναίκα) και Συρία (1 άντρας).

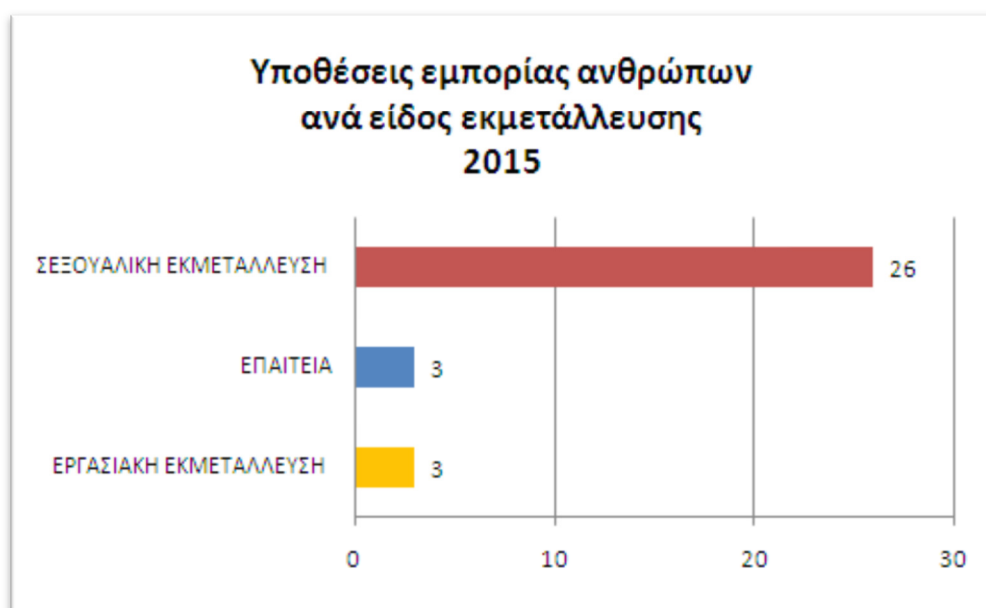

Πίνακας 3

Πίνακας 4

Σχετικά με το είδος εκμετάλλευσης ανά εθνικότητα, παρατηρούμε παραπάνω ότι στην πρώτη θέση είναι η σεξουαλική εκμετάλλευση, η οποία παρουσιάζεται σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα και ακολουθούν οι χώρες της Βουλγαρίας, της Αλβανίας, καθώς και ένα ποσοστό σε άγνωστη χώρα. Η εργασιακή εκμετάλλευση και η επαιτεία εμφανίζονται στην Ελλάδα και στην Συρία, αλλά σε μικρό ποσοστό.

Πίνακας 5

Στον παραπάνω πίνακα, αναγράφονται οι υποθέσεις ανάλογα με το είδος εκμετάλλευσης. Συγκεκριμένα, οι περισσότερες υποθέσεις αφορούν την σεξουαλική εκμετάλλευση και έπειτα ακολουθούν η επαιτεία και η εργασιακή εκμετάλλευση.

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΙΤΕΙΑΣ				ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ			
	2016		2017		2016		2017	
	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ	ΑΡΡΕΝ	ΘΗΛΥ
ΑΛΒΑΝΙΚΗ						1		
ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ			2	1		1		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ		4				2	2	1
ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ	5	2				1		8
ΘΥΜΑΤΑ	5	6	2	1	0	5	2	9
ΣΥΝΟΛΟ	2016	2017						
	16	14						

Πίνακας 6

Τέλος, εστιάζουμε στα ανήλικα θύματα της εμπορίας ανθρώπων την χρονική περίοδο 2016-2017, ανά εθνικότητα, φύλο και είδος εκμετάλλευσης. Το 2016, παρουσιάζονται συνολικά 16 ανήλικα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και επαιτείας, ενώ το 2017, 14.

Αναλυτικά, στην εκμετάλλευση της επαιτείας καταγράφονται το 2016, 5 άντρες Ρουμανικής καταγωγής, ενώ στις γυναίκες 4 από την Ελλάδα και 2 από την Ρουμανία. Όσον αφορά τα θύματα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, το ίδιο έτος, έχουμε 5 γυναίκες ως θύματα. Συγκεκριμένα, 1 γυναίκα Αλβανικής καταγωγής, 1 Βουλγαρικής, 2 Ελληνικής και 1 Ρουμανικής.

Το 2017, παρατηρούμε ότι υπάρχουν λιγότερα θύματα επαιτείας, δηλαδή 2 άντρες και 1 γυναίκα από την Βουλγαρία. Εστιάζοντας στην σεξουαλική εκμετάλλευση, τα περισσότερα θύματα αυτού του έτους, αφορούν γυναίκες, καθώς έχουμε 9 θύματα (1 Ελληνίδα και 8 Ρουμάνες), ενώ στους άντρες έχουμε 2 Έλληνες.

Εν κατακλείδι, συμπεραίνουμε ότι στο φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων κυριαρχεί η σεξουαλική εκμετάλλευση, κυρίως στις γυναίκες, και έπειτα ακολουθεί η εκμετάλλευση της επαιτείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ TRAFFICKING

Όσον αφορά την αντιμετώπιση του trafficking, υπάρχουν αρκετά προγράμματα, τόσο στην Ελλάδα, όσο και την Ευρωπαϊκή Ένωση, με σκοπό την καταπολέμηση του φαινομένου. Πρωταρχικός στόχος των προγραμμάτων αυτών, είναι η κάλυψη των βασικών αναγκών των θυμάτων trafficking, όπως η εύρεση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος διαμονής, η εύρεση εργασίας κ.λ.π. Αν και η κάλυψη των πρωταρχικών αναγκών είναι υψίστης σημασίας, ωστόσο δεν θα πρέπει να παραγκωνίζεται η ανάγκη προστασίας και εκπλήρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτό της ελεύθερης μετακίνησης και ταξιδιού, καθώς επίσης και της ελευθερίας από διακρίσεις. Παρόλο που η μεταβολή του υπάρχοντος ανδροκρατούμενου κοινωνικού πλαισίου ανά τα χρόνια, βοηθά στην αναπαραγωγή βίαιων στερεοτύπων έναντι των γυναικών, η ενίσχυση μέσω κάποιων προγραμμάτων και θεραπευτικών τεχνικών, του κοινωνικού φύλου των γυναικών μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση της αυτοεικόνας τους και κατ' επέκταση στην μείωση των φαινομένων βίας εναντίον τους.

Δράσεις πρόληψης και καταπολέμησης του trafficking

Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (Γ.ΕΘ.ΕΙΣ)

- **Σύσταση Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς (Ε.Μ.Α.)**

Βασική προτεραιότητα του Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. αποτέλεσε η δημιουργία του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς και Παραπομπής Θυμάτων και πιθανών Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (Ε.Μ.Α.). Ο Ε.Μ.Α. αποτελεί ένα διεθνώς αναγνωρισμένο συνεργατικό «εργαλείο» αναφοράς, μέσω του οποίου, συναρμόδιοι κρατικοί φορείς, διεθνείς οργανισμοί και ανθρωπιστικές οργανώσεις συντονίζουν τις ενέργειες ταυτοποίησης, παραπομπής και αρωγής για την έμπρακτη προστασία θυμάτων και πιθανολογούμενων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Ο Ε.Μ.Α. συστάθηκε επίσημα τον Σεπτέμβριο του 2016 (ΦΕΚ 3003/2016) και συνιστά πλέον το εθνικό 'εργαλείο' συγκέντρωσης των απαραίτητων στοιχείων εντοπισμού και προστασίας θυμάτων, λειτουργώντας παράλληλα ως το πλαίσιο για την ανάπτυξη σταθερής συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων εταίρων. Το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. εποπτεύει τον Ε.Μ.Α., ενώ το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής

Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) έχει αναλάβει τη διαχειριστική μέριμνα του Μηχανισμού. Ο Ε.Μ.Α. διαθέτει σημεία επαφής από κάθε συναρμόδιο Υπουργείο, καθώς επίσης και από τους εμπλεκόμενους στο πεδίο διεθνείς Οργανισμούς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η διεύρυνση του Μηχανισμού με τη συμμετοχή φορέων, όπως η Υπηρεσία Υποδοχής & Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου, το ΣΕΠΕ, τα νοσοκομεία και η τοπική αυτοδιοίκηση, που έχουν ευρύτερη πρόσβαση σε ευάλωτες ομάδες-στόχους για τα κυκλώματα εκμετάλλευσης, αποτελεί σημαντικό βήμα προς την πραγματική αποτύπωση του φαινομένου της Εμπορίας Ανθρώπων και την ανάλογη αντιμετώπισή του.

- **Εκπαιδεύσεις**

Το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. προωθεί και επιβλέπει με τη συνεργασία διεθνών και εγχώριων εταίρων την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης δημοσίων υπαλλήλων και επαγγελματιών πρώτης γραμμής επί της νομοθεσίας, καθώς και επί θεμάτων προστασίας και υποστήριξης των θυμάτων. Σημαντικές εκπαιδεύσεις επαγγελματιών πεδίου έχουν ήδη υλοποιηθεί από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, αλλά και από διεθνείς οργανισμούς, όπως το Γραφείο Η.Ε. για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC).

- **Εκστρατείες Κοινωνικής Αφύπνισης και Ευαισθητοποίησης**

Το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού με στόχο τη μείωση της «ζήτησης» για υπηρεσίες και προϊόντα που προέρχονται από τα θύματα. Η πολύ-θεματική εκστρατεία κοινωνικής ευαισθητοποίησης «Break the Chain», που πραγματοποιήθηκε με τη μορφή Φεστιβάλ για πρώτη φορά τον Οκτώβριο του 2015, με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Ημέρα Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων, και έχει πλέον θεσμοθετηθεί, διέπεται από την ιδέα συ-στράτευσης του πολιτισμού και της τέχνης με την κοινωνική αφύπνιση και δράση, με στόχο να φωτιστούν οι πολλές και διαφορετικές οπτικές του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων.

Παρόμοια συνεργασία υφίσταται και με το Υπουργείο Παιδείας σχετικά με τον σχεδιασμό παρεμβάσεων στα σχολεία για την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση μαθητών και γονέων πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ., επίσης, συμμετέχει, μέσω του Εθνικού Εισηγητή, στο Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της

Μισαλλοδοξίας της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Διακιοσύνης.

- **Κοινοβουλευτική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων:**

Το 2016, συστάθηκε η Κοινοβουλευτική Υπο-Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Φορείς του trafficking στην Ελλάδα

Οι φορείς που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του trafficking στην Ελλάδα είναι οι εξής:

- **ACT UP (Aids Coalition to Unleash Power) - Συμμαχία για την αποδέσμευση της δύναμης κατά του Aids:**

Η ACT UP ΔΡΑΣΕ HELLAS αποτελεί δίκτυο Κοινωνικής Αλληλέγγυας και Συνεργατικής Οικονομίας στην Αθήνα, για το HIV/AIDS το Trafficking και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Ελλάδα και στο κόσμο. Η οργάνωση ιδρύθηκε στις ΗΠΑ τα πρώτα χρόνια εμφάνισης του ιού και στη συνέχεια ιδρύθηκαν επιτροπές σε πολλές χώρες. Το Ελληνικό τμήμα της ACT UP ιδρύθηκε το 1993 με στόχο να πολεμήσει το φάντασμα του HIV/AIDS, αλλά και την Ελληνική σεμινοτυφία, να σταματήσει την προκατάληψη και την ενοχή και να θυμίσει πως καμιά επιδημία δεν πολεμήθηκε ποτέ με εξορκισμούς, πανικό και επιστροφή στο συντηρητισμό.

- **Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες:**

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) είναι μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία δραστηριοποιείται από το 1989 στο χώρο του ασύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε από την Χάρη Μπρισίμη και άλλους 20 συμπολίτες της, με στόχο την προάσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων στην Ελλάδα.

Το ΕΣΠ είναι σωματείο αναγνωρισμένο ως ειδικώς φιλανθρωπικό. Περιλαμβάνεται στα Μητρώα των αρμόδιων Υπουργείων, έχει Συμβουλευτική Ιδιότητα στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC) από το 2001 και είναι επιχειρησιακός εταίρος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Επιπλέον, το ΕΣΠ είναι μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για πρόσφυγες και εξόριστους (ECRE) από το 1991, μέλος του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για τα παιδιά που έχουν χωριστεί από τις οικογένειες τους (SCEP), ενώ συμμετέχει και στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) από το 1999.

Το ΕΣΠ παρέχει καθημερινά δωρεάν νομικές και κοινωνικές συμβουλές και υπηρεσίες σε πρόσφυγες και σε ανθρώπους που προέρχονται από τρίτες χώρες και δικαιούνται διεθνή προστασία στη χώρα μας, ενώ ρίχνει ειδικό βάρος στις πιο ευάλωτες περιπτώσεις, όπως είναι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα θύματα trafficking, κ.ά. Απώτερος στόχος είναι η προστασία αλλά και η ομαλή ένταξή τους στη χώρα μας.

- **Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών για θέματα ισότητας):**

Το **Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)** είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, το οποίο ιδρύθηκε το 1994 και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Το ΚΕΘΙ ενεργοποιείται δυναμικά στην προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής και οικονομικής ζωής, με κύριο στόχο την εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων. Διεξάγει έρευνες, εκπονεί μελέτες και πραγματοποιεί εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα δράσης σε θέματα ισότητας των φύλων.

Το ΚΕΘΙ συμμετέχει είτε ως συντονιστής φορέας είτε ως εταίρος σε πολλά εθνικά και ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Δράσης, των οποίων σκοπός είναι η ενδυνάμωση και ενίσχυση της θέσης των γυναικών στην οικονομία, την κοινωνία και την πολιτική.

Το πλαίσιο των δραστηριοτήτων και των παρεχόμενων υπηρεσιών του εμφορείται από την αρχή της ένταξης της ισότητας σε όλες τις πολιτικές και δράσεις (gender mainstreaming) αλλά και της ανάπτυξης θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, έτσι ώστε να συμβάλει στην άρση των έμφυλων διακρίσεων, στερεοτύπων, προκαταλήψεων και ανισοτήτων. Η μέχρι τώρα ανάληψη και υλοποίηση Προγραμμάτων Δράσης, ερευνών

κ.λπ. επιχειρεί να επηρεάσει τις εθνικές πολιτικές, έχοντας ως στόχο την ισότιμη προώθηση των φύλων και την καταπολέμηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην οικογενειακή, εκπαιδευτική, επαγγελματική, κοινωνική και πολιτική τους δράση.

- **Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι:**

Το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι αποτελεί ελληνική μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ). Πρόκειται για το ελληνικό τμήμα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ελσίνκι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (*International Helsinki Federation for Human Rights*), η οποία έχει ως σκοπό την υποστήριξη και τη δημοσιοποίηση των αρχών της τελικής πράξης της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, που υπογράφηκε στο Ελσίνκι της Φινλανδίας τον Αύγουστο του 1975, γνωστές και ως «Συμφωνίες του Ελσίνκι» .

Η οργάνωση ιδρύθηκε το 1993 και αρχικά ο σκοπός της είναι να παρακολουθεί την τήρηση των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ στην συνέχεια υποβάλλει εκθέσεις σε αρμόδιες αρχές και διεθνείς οργανώσεις και οργανισμούς, μέσω του διαδικτυακού τόπου.

- **Διεθνής Αμνηστία - Ελληνικό τμήμα:**

Η Διεθνής Αμνηστία ιδρύθηκε το 1961 από τον Πίτερ Μπένενσον και είναι ένα παγκόσμιο, ανεξάρτητο, εθελοντικό κίνημα με 7 εκατομμύρια μέλη, ακτιβιστές και υποστηρικτές, με δομές και εθνικά Τμήματα και πάνω από 1800 επαγγελματικά στελέχη, οι οποίοι αγωνίζονται όλοι μαζί για να γίνουν σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να σταματήσουν οι παραβιάσεις τους.

- **Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής – Υπουργείο Εσωτερικών:**

Η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής και το Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης υπάγονται στους πιο σημαντικούς κρατικούς φορείς δίωξης και καταστολής του παγκόσμιου φαινομένου του trafficking. Έπειτα η Ομάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων (Ο.Κ.Ε.Α.), συστάθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης τον Απρίλιο του 2001, με στόχο την καταπολέμηση της εμπορίας ατόμων για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Βασικός στόχος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης μέσα από τη σύσταση της Ο.Κ.Ε.Α., ήταν η θεσμοθέτηση ενός ειδικού συντονιστικού οργάνου με κύρια ενασχόληση τη χάραξη πολιτικής για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σωματεμπορίας, ενώ συγχρόνως στόχευε στην διατύπωση πρακτικών και στην πρόταση συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην καταπολέμηση των κυκλωμάτων που διακινούν παράνομα και εκπορνεύουν παιδιά και γυναίκες σε εθνικό και διεθνή επίπεδο.

- **Αλληλεγγύη:**

Η Αλληλεγγύη είναι μη κυβερνητική οργάνωση, η οποία ιδρύθηκε το 2002, με πρωτοβουλία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλου, με σκοπό την υποστήριξη των κοινωνικά αδύναμων ομάδων ανεξαρτήτως εθνικότητας ή θρησκειότητας.

Είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, που συγκροτείται από δύο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου: το Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος και την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Η ομάδα της «Αλληλεγγύης» αποτελείται από νέους, κοινωνικά ευαίσθητους ανθρώπους, οι οποίοι συμβάλλουν ενεργά στον ανθρωπιστικό σχεδιασμό της Εκκλησίας της Ελλάδος.

- **Διεθνής Ένωση Αστυνομικών:**

Η Διεθνής Ένωση Αστυνομικών, είναι η μεγαλύτερη ΜΚΟ στην Ελλάδα, αφού έχει 300.000 μέλη σε 62 χώρες του κόσμου, η οποία ιδρύθηκε το 1950 στην Αγγλία από τον Αρχιφύλακα Arthur Troop. Αποτελεί την μοναδική παγκόσμια οργάνωση αστυνομικών, χωρίς διακρίσεις βαθμού, γλώσσας, φυλής, θρησκείας και χωρίς συνδικαλιστικές ή πολιτικές επιδιώξεις.

Αξίζει να τονιστεί πως το Ελληνικό τμήμα Διεθνούς Ένωσης Αστυνομικών, δραστηριοποιείται έντονα στον τομέα της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με το φαινόμενο του trafficking, ενώ συγχρόνως αναδεικνύει τη συμβολή και δυναμική της Ελληνικής Αστυνομίας στη μάχη κατά του οργανωμένου εγκλήματος και ειδικότερα, στη αγώνα κατά της παράνομης διακίνησης ανθρώπων.

- **ΜΕΤΑδραση:**

Η ΜΕΤΑδραση είναι μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, η οποία ιδρύθηκε το 2010 με πρωταρχικό σκοπό να συμβάλει σε συγκεκριμένους τομείς όπου υπήρχαν κενά που καλύπτονταν ελάχιστα ή καθόλου από δημόσιους φορείς ή από άλλες οργανώσεις. Εξειδικεύεται στον τομέα της διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης καθώς και στην προάσπιση των δικαιωμάτων των ασυνόδευτων ανηλίκων και των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας.

Ο σκοπός της οργάνωσης αυτής, είναι η στήριξη της διαχείρισης των μεταναστευτικών ρευμάτων, με τρόπο που να διασφαλίζεται ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διεθνούς και εθνικής νομοθεσίας, με βασικές αρχές τη συνέπεια, την αποτελεσματικότητα, την ευελιξία και την άμεση ανταπόκριση στις απαιτήσεις των ημερών.

- **Γενική Γραμματεία Ισότητας:**

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) είναι ο αρμόδιος κυβερνητικός φορέας για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς.

- **Πρόγραμμα STOP NOW ΚΕΔΕ:**

Το Stop Trafficking of People Now (STOPNOW) είναι Πρόγραμμα της ΜΚΟ Κέντρο Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη (ΚΕΔΕ) με αποκλειστική δράση την αντιμετώπιση και καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης γυναικών και παιδιών με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση (Διεθνική Σωματεμπορία). Το πρόγραμμα αυτό, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια, κυρίως στην Αλβανία, και τις χώρες της κεντροανατολικής Ευρώπης, κυρίως στην Ουκρανία και Γεωργία. Αναλυτικότερα, ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2001 στοχεύοντας στην πρόληψη του φαινομένου της διεθνικής σωματεμπορίας και στην αρωγή και κοινωνική επανένταξη των θυμάτων. Μάλιστα, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον εθελοντικό επαναπατρισμό, την κοινωνική επανένταξη και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων.

- **Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού (ΕΚΥΘΚΚΑ):**

Το Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία και παρέχει ιατρική, ψυχολογική, κοινωνική και νομική υποστήριξη σε θύματα βασανιστηρίων και οργανωμένης βίας, θύματα κακοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού. Συγκεκριμένα, ευαισθητοποιεί τον γενικό πληθυσμό σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μεταδίδει γνώση για την ύπαρξη των φαινομένων βίας και κοινωνικού αποκλεισμού, και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους όχι μόνον στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες. Τέλος, διεξάγει επιστημονική έρευνα γύρω από την βία και τα βασανιστήρια, την κακοποίηση και το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού και συμβάλλει στην πρόληψη των βασανιστηρίων, της κακοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το trafficking αποτελεί σήμερα την πιο κερδοφόρα παράνομη και εγκληματική επιχείρηση παγκοσμίως, μετά τη διακίνηση ναρκωτικών και το παράνομο εμπόριο όπλων. Η εμπορία ανθρώπων στην Ευρώπη δεν είναι νέο φαινόμενο. Ξεκίνησε τη δεκαετία του εβδομήντα και έχει σταθερή σχετικά αύξηση από τότε έως σήμερα. Πρόκειται για ένα πολυδιάστατο φαινόμενο με πολλές προεκτάσεις, πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές, και γι' αυτό απαιτεί πολύπλευρη προσέγγιση. Αποτελεί μορφή του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά εκείνο που το διαφοροποιεί από τις άλλες μορφές εγκληματικότητας είναι ότι προσβάλλει την ανθρώπινη αξία και αξιοπρέπεια και καταπατά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι αιτίες της ύπαρξης και της ραγδαίας ανάπτυξης του trafficking είναι πολλές και ποικίλες. Από την μια μεριά οι δυνάμεις του κακού είναι ισχυρές κι έχουν απλώσει παντού τα πλοκάμια τους, ενώ από την άλλη, οι πόλεμοι, οι φυσικές καταστροφές, η παγκόσμια οικονομική κρίση, η ανεργία και γενικότερα τα δεινά που προκαλούν τη φτώχεια, την ορφάνια και τα κύματα μετανάστευσης, δημιουργούν εύκολα θύματα.

Το πρόβλημα της εμπορίας ανθρώπων γίνεται ολοένα πιο έντονο παγκοσμίως. Τις πραγματικές διαστάσεις του φαινομένου δεν τις γνωρίζουμε και χρειάζεται περαιτέρω ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη συλλογής πληροφοριών για την εμπορία ανθρώπων σε κάθε χώρα, αλλά και ενθάρρυνση υπηρεσιών που συνδέονται με τη δίωξη της εμπορίας και την προστασία των θυμάτων.

Ενώ υπάρχουν πολλές αξιόλογες υπηρεσίες και οργανισμοί που κάνουν ανεκτίμητο έργο διάδοσης και βοήθειας των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων, η συνεχής μείωση των κυβερνήσεων για τη χρηματοδότηση αυτών των φιλανθρωπικών οργανώσεων τους αναγκάζει να προσφεύγουν στο ευρύ κοινό για να βοηθήσει με οικονομική ενίσχυση.

Εύκολα λοιπόν, μπορεί να αντιληφθεί κανείς ότι το trafficking είναι ένα έγκλημα που μόνο όλοι μαζί μπορούμε να αντιμετωπίσουμε. Εκτός από τα όργανα δημοσίας τάξεως, στα οποία δυστυχώς υπάρχουν και άνθρωποι που κερδοσκοπούν εκμεταλλευόμενοι αυτή την κατάσταση, πρέπει να επιρρίψουμε ευθύνες και σε εμάς τους ίδιους.

Κανένας πολιτισμένος και συνειδητοποιημένος άνθρωπος δεν μπορεί να μείνει αμέτοχος σε αυτόν τον αγώνα και δεν μπορεί να ανεχτεί αυτή την απάνθρωπη εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Επομένως, η εμπορία ανθρώπων είναι μία κοινωνική πληγή, η οποία δεν θα επουλωθεί αν όλοι μας, με όποιον τρόπο μπορούμε, την

καταδικάσουμε και σταματήσουμε να τη συντηρούμε. Η αδιαφορία εδώ ισοδυναμεί με συνενοχή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του Ανθρώπου, Εμπορία Ανθρώπων – Η κατάσταση στην Ελλάδα, Απόφαση της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ της 14.6.2007, ΠοινΔικ 2007, σελ. 1209.
- Συκιώτου Αθ., Ευρωπαϊκή Ένωση – Οργανωμένο Έγκλημα – Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων: Μία ιδιόρρυθμη δυναμική – διαλεκτική σχέση.
- Συμεωνίδου – Καστανίδου Ελ., Εμπορία ανθρώπων: Ειδικά μέτρα αντιμετώπισης και προβλήματα εφαρμογής τους.
- Συκιώτου Αθ., Οι δυσκολίες και η σημασία της αναγνώρισης ενός ατόμου ως θύμα της εμπορίας ανθρώπων.
- Μπαμπινιώτης, 1998
- Unesco, 1979
- Τα δικαιώματα της Ε.Ε. για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Αμπατζή Λ. Προσεγγίζοντας το φαινόμενο του trafficking, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 2008
- Παπαδόπουλος, 2009. σ. 53
- Αμπατζή, Λιόπη (2008), «Προσεγγίζοντας το φαινόμενο του Trafficking», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Αθήνα.
- Εγκυκλοπαίδεια ΥΔΡΙΑ, (1991), έκδοση 4η, Αθήνα.
- Γαρδίκας,Κ., (2001), «Εγκληματολογία», εκδόσεις: Σακκουλά, Ν. Αντ. , Αθήνα.
- Λάζος, Γρ., (2002), «Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα - Η εκδιδόμενη», εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
- Τσιλιάκου, Μ., (2008), «Το φαινόμενο της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων. Παγκόσμια Δεδομένα», εκδόσεις Αρχιπέλαγος.
- Σακκουλά, Α., (2007), Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Προβλήματα και προοπτικές, Κέντρο προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ

- <http://www.astynomia.gr>
- <https://el.wikipedia.org>
- http://www.enallaktikos.gr/kg15el_act-up-drase-hellas_a2680.html
- <https://www.gcr.gr/el/>
- <https://kethi.gr/identity-2/>
- <http://www.solidarity.gr/>
- <http://www.ipa-gr.org/ipa/ti-einai-h-ipa>
- <https://metadrasi.org/>
- <http://www.isotita.gr/>
- <https://www.kede.org/index.php?do=print&pcid=35>
- https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_victims_of_crime_in_criminal_proceedings-171-EL-en.do?clang=el&idSubpage=4&member=1
- <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/pagkosmia-zitimata/paranomi-diakinisi-prosopon.html>